

skib/en udenlandsk statsborger. For tyske skibe/tyske statsborgere er der ingen begrænsninger i muligheden for at fastsætte administrative bøder. Muligheden for at fastsætte administrative bøder over for udenlandske skibe/udenlandske statsborgere er derimod begrænset til overtrædelser på søterritoriet (herved undtages overtrædelser i den eksklusive økonomiske zone og på det åbne hav. Det er dog under overvejelse at ændre herpå).

Bødeniveauet varierer alt efter hvilken overtrædelse der er tale om. Således er bødeniveauet større i tilfælde af overtrædelser af udledningsbestemmelser, herunder ulovlig udledning af olie end i tilfælde af mangelfuld førelse af olie-, last- eller affaldsjournalen.

I Tyskland blev der i 1996 konstateret 1.428 overtrædelser af pligten til at føre olie-, last- og affaldsjournalen korrekt. Langt størsteparten af disse angik overtrædelser af pligten til at føre oliejournalen korrekt. Mange af sagerne blev afsluttet med en advarsel men ud af 340 sager, blev der i 278 udstedt en bøde. Bødernes størrelse lå i gennemsnit på mellem 85 mark og 26.500 mark (mellem ca. 320 og 100.000 kroner).

Der er i tysk ret mulighed for at stille krav om sikkerhedsstillelse inden et udenlandsk skib forlader en tysk havn, i tilfælde af, at der er bevis for, at der er sket en overtrædelse af pligten til at føre olie-, last- eller affaldsjournal.

Danmark

Antallet af observationer om formodede ulovlige udledninger i danske farvande ligger på gennemsnitligt 400 om året.

En gennemgang af straffesager i 1992-96 viser, at Danmark i 29 tilfælde nærmere undersøgte sagen med henblik på at rejse en straffesag. I 5 tilfælde skete der en oversendelse til flagstaten, i 11 tilfælde blev anklagemyndigheden involveret, heraf blev der i 3 tilfælde givet et bødeforlæg, mens resten af sagerne ikke gav anledning til yderligere reaktion.

Med det foreliggende lovgrundlag (havmiljøloven) fører en formodet ulovlig olieudledning til, at Miljøstyrelsen skal indbringe sagen for anklagemyndigheden, der enten foreslår et bødeforlæg i sagen eller indbringer denne for domstolene.

Forberedelsen og gennemførelsen af en straffesag tager derfor en vis tid. En stor del af de ulovlige udledninger stammer fra skibe i transit,

herunder udenlandske, der ikke anløber en dansk havn. For så vidt angår de udenlandske skibe har Danmark, på grund af internationale forpligtelser, begrænset mulighed for at tilbageholde skibet under forberedelsen og gennemførelsen af straffesagen. For danske skibe gælder ikke de samme internationale begrænsninger, men i stedet de almindelige proportionalitetsgrundsætninger, hvorefter det i fornødent omfang kan være tilladt at tilbageholde skibet, hvor dette er nødvendigt for at sikre bevismaterialet. Tidsaspektet kan derfor ses som en hindring for en bedre opklaring og efterfølgende straf af formodede ulovlige olieudledninger.

Indførelsen af administrative bøder kunne overvejes som afhjælpning herpå. Dette ville i tillæg betyde, at der sker en umiddelbar sammenkædning mellem den ulovlige handling og straffen herfor. Dette må antages at ville have en ikke ubetydelig præventiv effekt.

Straf

Der er stor forskel på den straf der kan idømmes i de forskellige lande i forbindelse med en ulovlig olieudledning. Der er sædvanligvis tale om en bødestraf, hvis størrelse varierer betragteligt fra land til land.

Danmark

Det er i havmiljølovens § 59 bestemt, at den der overtræder nærmere opregnede bestemmelser i loven og regler udstedt i medfør heraf straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning. I særlige tilfælde - hvor der ved overtrædelser er voldt skade på miljøet/fare herfor eller er opnået/tilsigtet en økonomisk gevinst for den pågældende selv - er der mulighed for at lade straffen stige til hæfte eller fængsel i indtil 2 år.

Havmiljølovens § 62, der henviser til reglerne i straffelovens 5. kapitel, bestemmer endvidere, at juridiske personer (aktieselskaber, andelsselskaber, anpartsselskaber eller lignende samt staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab) vil kunne pålægges et bødeansvar ved forurening af havet. Bødeansvar for en juridisk person forudsætter, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes personer tilknyttet den juridiske person eller den juridiske person som sådan.

I de sager, hvor der er sket domfældelse, har